

Датою отримання доходу є дата виведення коштів з автоматизованої системи прийому платежів на розрахунковий рахунок. Фактично, використовуючи дані системи платежів, підприємства, що сплачують податок з доходу, мають можливість маніпулювати фінансовим результатом, коригуючи доходи відповідно до бажаних сум податкових платежів. Відповідно до чинного законодавства, дата формування грошового потоку визнається в момент отримання коштів на розрахунковий рахунок, це підтверджується листом-роз'ясненням від податкових органів (від 26.02.2016 р. № 3330/5/99-99-17-02-16) [4]. Що стосується комісії, то вона зараховується до складу витрат та формує вихідний грошовий потік в момент отримання коштів на розрахунковий рахунок.

На сьогодні Webmoney, Qiwi та інші поширені платіжні системи є незаконними в банківській системі України, а тому їх використання може привести до адміністративної відповідальності.

Відповідно до указу Президента України про санкції проти російських соціальних мереж та інтернет-ресурсів, використання при розрахунках Яндекс.Деньги може призвести до кримінальної відповідальності.

Отже, вхідні грошові потоки операційної діяльності на підприємствах електронної комерції формуються в залежності від методу оплати. Використання автоматизованих систем платежів дозволяє формувати вхідні грошові потоки підприємства, коли це необхідно підприємству. Використання електронних систем платежів, що не сертифіковані НБУ тягне за собою адміністративну та кримінальну відповідальність.

1. *Податковий Кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI с.252.7.* 2. <https://Interkassa.com>. 3. *Положення про електронні гроші в Україні. Постанова Правління Національного банку країни 04.11.2010 № 48.* 4. *Лист-роз'яснення. № 3330/5/99-99-17-02-16 від 26.02.2016 р. Державна фіскальна служба України.* 5. *Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій). РНБО; Рішення від 28.04.2017.*

Беля А.Р.

Інституту регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України

ЗАСТОСУВАННЯ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ

У сучасних умовах розвитку фінансових систем важливим є здійснення досліджень пов'язаних із застосуванням сучасних інформаційних технологій у фінансовому секторі та у сфері державних фінансів. Підґрунтям таких інновацій є використання блокчейн-рішень. Незважаючи на актуальність дослідження сутності криптовалют, досі в повній мірі не розкрито можливості застосування блокчейн-технологій в організації роботи державних фінансів.

Значний внесок у дослідження та застосування блокчейн-технології у фінансовій сфері зробили такі вітчизняні вчені, як С. Волосович, А. Зінченко, А. Мазаракі, С. Хоружий, О. Шевлюга, та іноземні вчені, як Д. Мохан, С. Шароян, та ін.

Впровадження блокчейн-технології в діяльність сфери державних фінансів зможе допомогти створити уніфіковані інформаційні бази даних та реєстрів, підвищить контрольованість державних витрат, а також може слугувати методом протидії відмиванню грошей.

Мета написання наукових тез полягає у визначенні можливостей застосування блокчейн – технології у сфері державних фінансів.

Розвиток Fin Tech технологій та посилення процесів глобалізації призводять до залучення нових методів у сферах фінансової системи. Такі технології успішно

реалізуються в ІТ – індустрії, у виробництві, в банківському секторі, а також на фінансовому ринку. Про те, застосування технологічних інновацій можна розглядати як і багатофункціональний інструмент у сфері державних фінансів. Однією із таких інновацій є впровадження технологічних рішень на основі блокчейн-технології.

Блокчейн, тобто ланцюжок блоків транзакцій – це розподілена база даних, яка підтримує перелік записів, так званих блоків, що постійно зростає. База захищена від підробки та переробки. Кожен блок містить часову мітку та посилання на попередній блок хеш дерева. Така розподілена база даних була закладена в основу криптовалюти Біткойн, і її називають блокчейн [1].

За своєю природою Blockchain – це така-собі облікова книга, в якій записано, що і кому належить, а кожен обліковий запис додається в суворій послідовності до вже наявних. Завдяки Blockchain у контрагентів з'явиться можливість укласти smart-договори, де неможливо не виконати свої зобов'язання, оскільки їх виконання залежить від системи. Наприклад, відправляючи товар покупцеві, друга сторона точно буде впевнена в тому, що отримає гроші на свій рахунок за відправлений товар, адже сума з рахунку покупця буде списана в момент відправлення товару стороною [2].

Узагальнивши усі попередні визначення, можна стверджувати, що технологія блокчейн – база даних, яка використовується для зберігання інформації, копія якої є у кожного учасника. Звідси випливає, що особливістю цієї технології є відсутність посередників або відсутність центральної довіреної особи, а це означає, що технології блокчейн надають можливість позбутися послуг централізованих посередників, і зовнішнього контролю.

Виходячи з цього, технологія блокчейн може застосовуватися для вирішення таких завдань, як: спільний контроль над системою; надійна синхронізація даних; захист від підміни даних в результаті хакерських атак. Однією зі складностей у практичній імplementації технології блокчейн є те, що вона передбачає зміну парадигми управління і перехід від ієрархічної моделі до плоскої, при якій рішення приймаються децентралізовано, а весь процес прозорий для його учасників. Очевидно, що це тягне за собою необхідність переосмислення бізнес-процесів, підходів до управління і захисту інформації [3].

Говорячи про можливості та необхідність впровадження технології блокчейн у державному секторі можна стверджувати, що її використання має реальний потенціал для покращення надання суспільних послуг та підвищення ефективності державних операцій.

Зазначена технологія, в разі впровадження в бюджетний процес України, зможе істотно підвищити контрольованість державних витрат, унеможливить подальшу легалізацію незаконно отриманих бюджетних коштів та дозволить в будь-який момент ідентифікувати кінцевого корупціонера, а також візуалізувати повний ланцюжок транзакцій надходження грошової одиниці до такого бенефіціару. Крім того, це створить платформу для нового наукового підходу і значно спростить об'єктивний фінансовий моніторинг, заощадить час та ресурси правоохоронних органів, відкриє нові міждисциплінарні горизонти в таких сферах, як кримінологія і системна аналітика, фінанси всіх рівнів [4].

Отже, блокчейн – технології мають широке поле для використання, якщо говорити про сферу державних фінансів, то згадані вище методики можна застосовувати у:

- системі державних реєстрів та кадастрів. За допомогою блокчейн-технології можна створити уніфіковану інформаційну базу для ефективного управління земельними ресурсами, ведення системи реєстрації, становлення та розвитку ринку землі. Перший крок було зроблено у жовтні 2017 року, саме із використанням блокчейн була реалізована оновлена версія інформаційної системи державного земельного кадастру;

- електронній системі «Прозорий бюджет», яка сприяє посиленню контролю суспільства за використанням державних коштів. Функціонування модуля системи i.data дозволяє будь-кому перевірити використання публічних фінансів. У ньому будуть інтегруватися дані Державної фіскальної служби України, НБУ, Державної казначейської служби і системи Prozoro. В електронній системі можна сформувати базу даних з обліку блоків транзакцій, при якій створюються контрольовані рахунки, між якими здійснюється

переказ коштів. Завдяки публічності блокчейну можливо відстежувати не лише рух коштів між рахунками, а й залишки коштів, що сприятиме контролю населення за державними фінансами [5];

- створенні єдиної бази даних для системи Decentralised e-Auction 3.0, яка контролюється державою, і функціонує, як децентралізований електронний аукціон;
- створенні платформи на основі технології блокчейн, яка може бути використана для підвищення ефективності надання соціальної допомоги населенню;
- використання технології блокчейн у системі охорони здоров'я. За допомогою створення хмарного сховища, яке б містило у собі електронні медичні картки усіх мешканців країни, можна було б систематизувати дані про пацієнтів, а також підвищити ефективність медичної допомоги та попереджувати епідемії;
- сфері контролю за платниками податків, що передбачає забезпечення фіскалізації розрахунково-касових операцій. Це сприятиме захисту державних інтересів, забезпечення прозорості контролю сплати податків, детінізації економіки та підвищення контролю за готівковим обігом [5].

Запровадження Fin Tech методик у систему державних фінансів нададуть доступ до інформації та процесу управління державними фінансами населенню, що в свою чергу підвищить прозорість використання державних коштів. Такі новітні фінансові технології, як блокчейн дозволять скоротити витрати на фінансове посередництво, сприятимуть змінам у процесах оптимізації оподаткування, створять передумови для детінізації національної економіки, а також підвищать інвестиційну привабливість країни.

1. *Характеристика технології блокчейн / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D0%BE%D0%BA%D1%87%D0%B5%D0%B9%D0%BD>*. 2. *Юристи та технології: точки дотику / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://radako.com.ua/news/yuristi-ta-tehnologiyi-tochki-dotiku>*. 3. *Технологія блокчейн. Як це працює в бізнесі? / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/2017/09/07/29878823/>*. 4. *Український економіст закликав державу запровадити блокчейн в бюджетний процес / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://business.in.ua/ukrayinskyj-ekonomist-zaklykav-derzhavu-zaprovadyty-blokchejn-v-byudzhetnyj-protses/>*. 5. *Волосович С.В. Домінанти технологічних інновацій у фінансовій сфері / С.В. Волосович // Економіка знань. Інноваційна економіка. – 2017. - №33/1. – С.15-22.*

Скоропад І. С., Зборівець Ю. Б.

Національний університет «Львівська політехніка»

ВПЛИВ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ НА ГЛОБАЛЬНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ

Процес глобалізації загострює проблеми, які накопичувались як наслідки фінансових та економічних криз. В період ХХ-ХХІ ст. популярною стала діяльність транснаціональних корпорацій – основних інвесторів глобальної світової економіки, без яких неможливо уявити сучасну світову економіку. ТНК шукають можливість подолати кризові явища понижуючої хвилі за допомогою перевезення виробничих потужностей у країни-реципієнти, що надає велику можливість економії виробничих витрат у період кризового становища.

Вплив транснаціональних корпорацій на глобальні процеси визначається їх масштабом. На відміну від національних компаній, приватні ТНК не прив'язані до конкретної країни, навіть якщо історично їх бізнес-операції починалися з території однієї держави. Глобалізація транснаціональних компаній пояснюється пошуком дешевих природних ресурсів, дешевих працівників і нових ринків збуту. Іноді політикам доводиться мати справу з економічною активністю діяльності ТНК. Найяскравіший приклад – світова фінансова криза, до якої багато